

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 38. ANUL XIV.

Telegrafulu ese 'de doue ori pe septemana: joi' si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 15/27 Maiu 1866.

Sabiu 14 Maiu. Precum amu intielesu, Sinodulu archiereescu va incepe siedintiele sale la Mitropoli'a nostra gr. resarit. In decurgerea Septemanei dupa Santele Rusale.

Eveneminte politice.

Sabiu 14 Maiu.

Majestatea Sea Imperatulu Ferdinandu a plecatu in 22 Maiu n. din Prag'a spre Insbruck. Cu o di inainte de plecare primi Majestatea Sea pre primariulu cetatiei in audientia la care ocaziune i substernu cestu din urma Majestatei Sele o adresa votata din partea cetatieniloru. —

Din Pest'a se scria la 21 Maiu, ca in cercurile deputatiloru domnesce convingerea, ca in tempulu celu mai de aproape voru sa se faca Ungariei concessiunile cele mai mari in intielesulu pretensiuniloru facute din partea dietei; celu putinu se dice ca cancelariulu Majlath si-aru fi conditionatu dela acest'a remanerea sea in oficiu. — In strensa legatura cu acesta scire inregistramu aici dupa „Debatte“ dechiararea ce o face „Cons. Oest. Ztg.“, carea dice, ca in urm'a informatiuniloru pe cari pote basa, scirea de mai susu este in tote partile ei fara nici unu temeiu.

Clubulu deputatiloru romani ne spune o corespundintia a diurn. „Zkft“ ca lucra barbatesce. Elaboratulu proiectului de lege pentru nationalitati, compusu de Dr. Hodosiu, s'a afluat prea departe mergatoriu. Acum dara lucra Vladu, Popovicu si Babesiu la altulu, care pote numai in 30 Maiu n. va pute veni in desbatere.

Serbii dupa dispute infocate s'au decisu pentru elaboratulu Dr. Mileticu si asiá, dupa ce va mai suferi ore cari schimbári stilistice, dara nu principiale, elu (laboratulu) va servi de substratu in cestiunea nationalitatiloru din partea serbiloru. —

Totu dupa Zkft impartasimu scirea, ca de mai multe dile se afla aci in Pest'a adjutantele increditu alu principelui din Munte-negru, care converséza forte multu cu persone tinatore de slavii de media-di. Acestu adjutantu, se dice acolo, constatéza scirile despre purtarea cea amicabile a Muntenegriniloru fatia cu Austri'a. —

Din Vienn'a ne spunu de nou diuarele de acolo, ca corpurile de voluntari austriaci facu pasi gigantici. Despre asemenea lucruri ni se impartasiesce si din alte parti ale Monarchiei. —

Scirile din afara nu perdu inca intru nimic'a din seriositatea loru. Armările se continua inca in tote partile.

Congresulu, de carele si astadi inca se vorbesce forte multu si se scrie in tote diuarele se pare a se departa totu mai tare. Statele cele mici germane, facendu conclusiune si din purtarea regimeloru loru si din a altoru barbati de insemnatate politica, se vedu a se teme totu mai multu si mai multu de resoiu si a se dechiará pe di ce merge mai multu pentru neutralitate. Prus-si'a se pare a lucra pre sub mana in directiunea acest'a.

Din Petersburg se telegraféza din 20 Maiu: Journ. de St. Petersburg deminte, ca imperatulu Alesandru aru fi sfatuitu pe Austri'a sa céda Veneti'a si ca aru spriginí pre Prus-si'a. Nisuintele Rus-siiei suntu de a mulcomi si impacá. Cabinetulu rus-sescu vede in proiectulu de congressu chance de o decurgere pacifica. Nisuintele sele cresc cu seriositatea situatiunei; ea (Rus-si'a) va indeplini pana in sfersitu detorintiele de umanitate si e falsu candu de Rus-si'a se dice, ca are altu limbagiu decatu acelu de sfatuiru amicabile si candu i se substitue alta purtare decatu ceea a deplinei nepartiniri.

Cu tote aceste diuarele vorbescu mereu despre unu feliu de conventiune intre Rus-si'a si Prus-si'a, in urm'a carei trupeloru cestei din urma li se da voia a intra in distantia de 3 miluri in Poloni'a rus-sésca, spre a patrula si a veghia marginile austriace din tinutulu Cracoviei. Scirea acest'a din urma s'a telegrafatu din Vienn'a la Ind. belg. — Aceasi foia aduce inca o alta scire, care invalesce si mai tare purtarea Rus-siiei. Acest'a si are isvorulu din Carlsruhe si dice, ca curtea rus-sésca si da tota silinti'a de a indupleca curtile din Stuttgart si Darmstadt sa observe aceste din urma, in conflictulu austro-prussianu, o politica de neutralitate. —

Din Parisu urméza scirile de congressu un'a dupa alt'a.

Unele statorescu punctele de deliberatiune ale congressului, altele vorbescu numai aprosimativu despre ele, altele dicu ca congressulu este adunatu in sa fara programu. Din cele mai multe sciri se vede, ca Franci'a si Angli'a aru stáruí acum mai multu pentru congressu. Era sperantia si de Rus-si'a, deca cum-va intrarea principelui Hohenzollern nu i-au schimbatu cu totulu politica. In „L'avenir national“ cetimu ca Rus-si'a au protestatu in contr'a principelui Hohenzollern si de alta parte telegrame private ale Presse si N. Fr. Bl. Iatiescu, ca unu corpu combinatu de rusi si turci sab gener. Kotzebue si Omer pasi'a aru fi intratu in Moldavi'a. (Dupa sciri mai noue faim'a acest'a nu se intemeiazá)

Liberté diuariu inspiratu de principele Napoleon vorbindu despre principatele dunarene recomanda Franciei intrevenire armata. — Totu din Parisu vine scirea, ca ministerulu de resbelu au insarcinatu pre unu liferantu cu procurarea de 200,000 caltiuni pentru infanteria si 55,000 cisme pentru cavaleria, in restempu de 3—4 septamani. Asemenea suntu insarcinati altii cu gátirea de alte vestiminte iara in cantitati mari, pe candu in turnatori'a de tunuri se versá di si nópte la glóntie de otielu. —

Din Itali'a se scrie ca ministrulu de esterne are gat'a memorandumulu cátra puterile europene, la casu candu s'aru incepe resboiulu. — Regele Victoru Emanuilu va revisui trupele cele ce stau la Padu (Po) si apoi se va întorce la Turinu, de unde va veni sa se asiedie in cortelulu seu generalu Piacenti'a.

Bourbonistii afla tempulu celu mai potrivit de a dá si ei semne de viétia. Se dice ca au de cugetu se desbarce in litoralulu Calabriei, iara altii se ese din teritoriulu papalu si asiá sa inunde Neapolea. — Regimulu italianu in sa le-a datu de urma si pre celu mai activu dintre toti brigantii, pre Duca Albano, l'a prinsu.

Despre Rom'a impartasiescu acum mai tote diuarele scirea, ca pap'a aru suferi, séu nu aru vré sa se opuna, la trecerea trupeloru lui Victoru Emanuilu preste statulu seu. Presse din Vienn'a comentéza acesta scire cam cu aeeste: „ca acest'a e respata aliatului nostru, carele nu ni-au datu nici odata nimic'a, ci numai au pretinsu dela noi? — Caracteristica e si impregiurarea, ca se dice, ca trupele papale desertéza in armat'a italiana. Giornale di Roma deminte acesta scire.

Despre Greci'a aducu diuarele inca cu datu de 12 Maiu n. urmatorele:

Greci'a este trasa in veltórea crisei europene. Inca din septamen'a trecuta s'a veditu cabinetulu nevoitu a telegrafá regelui, ca referintiele europene, facu cá întórcerea lui acasa sa fia cátu de dorita. Regele au si corespunsu acestei dorintie si a scurtatu pre cátu s'a pututu calatori'a in care se afla prin tíera, si s'a întorsu a casa. Si insemnatatea misiunei generalului Calergis, carele venindu dela Parisu au trecut pre la Florenti'a, inca se adeveresce. Generalulu acest'a atát'a se grábea sa dea de cuventulu regelui si sa conferesca cu densulu, incátu sciindu ca regele calatoresce, s'a dusu deadreptulu la Patras unde sperá ca-lu va afla. Intra acea regele era in Aten'a si asiá indata au si tramis (regele) unu vaporu la Calamaki spre a aduce pre generalulu, carele sosindu la Aten'a sér'a tárdiu, indata a dóu'a di dimineti'a avu o conferintia cu regele. Dela convorbirea acest'a regele se vede ca e forte gânditu si seriosu. Si primirea cu care fu intempinatu regele la sosirea din calatoria demustra, ca evenemintele din Europ'a au nascutu niscari aspiratiuni in poporulu grecu. Regele fu primitu la sosire de cátra ministri, generalitate, membrii cei noi a-i municipalitati si de unu numeru forte mare de poporu, cu unu entusiasmu, cá care se pote vedé numai in momentele unoru asteptári forte vii. A dóu'a di presiediú regele la dóue conferintie de ministri.

In cea d'antáiu se pertractara unele afaceri insemnate interne, in a dóu'a se consulta despre purtarea Greciei fatia cu conflictulu europénu ce are sa urmeze. Resultatulu acestei conferintie e pana acumu unu secretu; bate forte la ochi, cumu de in impregiurári asiá critice finantiale, se inaintéza atáti'a oficiari in servitiu. La tote aceste cei ce adoréza principiulu economicu, nu au ce face alt'a, decatu sa dea din capu. Cabinetulu sa fia propusu

regelui ca aru fi foarte bine, ca in momentele aceste critice sa fia si camer'a adunata, la ce regele s'a impotrivotu.

Sosirea a amenduroru principiloru de Hohenzollern in Atena inca-si are insemnatatea sea. Ei fura presentati regelui, carele in graba le-a intorsu visit'a si inca in acea di i-a invitat la me-s'a sea regesca, la care nu a mai fostu altii, dec'atru tramisulu prus-sianu si ministrulu de esterne; cestu din urma se pregatea sa dea unu balu stralucitu in on'orea principiloru.—

In nrulu trecutu anuntiasemu despre sosirea principelui de Hohenzollern in Romania. „Patrie“ spune, ca principele au plecatu dela Dusseldorf, fara de a astepta deputatiunea romana, pre carea o au primitu tatalu seu. Principele calatori pre unu vaporu a u-s'triacu in incognitul celu mai strinsu p'ana la Turnu Severinului. Aici s'a adresatu c'atra unu soldatu ce era la guarda (varda) de la condusu la prefectulu, carui'a s'a descoperitu ca elu este principele si ca s'a supusu dorintieloru romaniloru. De aci a telegra-fatu Locotintiei domnesci urmato'rea depesia :

Locotenintiei domnesci !

Turnu-Severinu 8 Maiu.

Punendu piciorulu pe pamentulu Romaniei, nou'a Mea patria, me grabescu a esprime membriloru Locotenintiei domnesci simtie-mintele cele mai sincere. Fericitu ca M'aflu in fine in mijloculu natiunei, care m'a onoratu cu increderea s'a, adresa, inainte de to'te, rugaciunile mele cerului, pentru ca sa-mi ajute a implini cu pietate marea si frumos'a missiune ce provediti'a mi-a impusu.

Carolu I.

Locoteninti'a raspunde in asemenea termini plini de caldura si de fericire, c'aci vede „realisate dorintiele unui poporu intregu.“

„Gazel'a Trans.“ are telegrame despre primirea lui Carolu in Craiova, unde s'a primitu simplu dara cu destula vioiciune. Alte telegrame ne anuntia intrarea pomp'osa a lui Carolu in Bucuresti, unde la intrare i se oferi dupa obicei vechiu, pane si sare dupa aceea fu condusu in biseric'a metropolitana. Damu aici dupa „Romanulu“ care tocma ne s'osi descrierea primirei :

Marti la 8^{1/2} ore Mari'a Sea insolitu de d. N. Golescu si Ioan Ghic'a pleca din Golesti ; la 2^{1/2} fu primitu la rondulu sios'elei, de locoteninti'a domnesca, de Ministeriu, de Primariulu Capitalei cu consiliulu comunale si starostii corporatiuniloru de comercianti si industriali. O multime ne numerata de poporu umplea to'te stradele Capitalei in trecerea Principelui. Ferestriile erau decorate cu stin-darde, sialuri, cor'one, etc. Mii de manuchie de flori cadeau pe trasur'a in care Domnitoriulu traversa stradele Capitalei, in mijlo-culu entusiasmulu generale. Ajunsu la mitropolia, M. Sea a in-tratu in biseric'a unde a ascultatu servitiulu religiosu.

De aci a trecutu in Camera si a depusu juramentulu consti-tutionale. Publicamu mai la va.e darea de se'ma a siedintiei. *)

La int'orcerea sea, Domnitoriulu a fostu primitu cu aclamatiuni repetite si insotitu pana la palatu de multimea poporulu, adunata spre a saluta pe acelu ce este chiamatu a deplin' to'te dorintiele, to'te vointiele natiunei.

Gard'a nationale, ostirea de linia, dorobantii si granicierii au defilatu apoi inaintea Palatulu.

Ser'a totu orasiulu era iluminatu si poporu voiosu, multia-mitu umplea stradele si locurile publice. Bucuri'a cea mai franca domnia, c'aci modulu cu care Domnitoriulu respusesese la intrarea la salut'arile ii deschisese to'te animile. Pretutindenea impresiunea a fostu din cele mai fericite.

Astadi a fostu receptiune la Palatu. Camer'a, inaltele corpuri ale statulu, oficerii armatei si gardei nationale, etc, au fostu primi-ti de Mari'a Sea. Cuvintele ce le-a adresatu Elu la fia-care au fostu simtite, au fostu romanesci ele respira patri'a, libertatea, barbati'a.

Abia o di a trecutu si increderea este deja mare in viitoriu. Augurele snitu bune, sa avemu credintia ca faptele le voru justifi'ca.

Scolasticu.

De agu 26. Impartasimu de aici urmato'ele, privitore la Conferintiele invatiatoresci de primavera tinute in 25 si 26 Aprile 1866 in Deagu Tractu Tarnavei de josu pentru consfatuirea o-biectelor conferentiale :

Dupa-ce in 25 Aprile dimineti'a la 7 ore s'au seversitu ser-vitiulu d'diescu cu chiamarea santulu Duchu— la 9 ore adunan-du-se invatiatorii tractuali, 12 la numeru, in scol'a locala, sub presiedin-ti'a Prea Cinstiei sale Par. Protopopu locale, G. Tamasiu, care tinendu o cuventare c'atra invatiatori binepotrivita scopulu adunarei invatia-toresci, dupa finirea acelei'a a postitu Par. Protopopu pre invatiatori asi alege dintre sine unulu de insemnatoriu a consfatuirei, si a du-cerei protocolulu conferentiale, cari unanimu alegandu pre Teodoru Romanu invatiatoriu in Boianu, sau inceputu consfatuirile in linisce, si n rendulu celu mai bunu, fiindu acele despre urmato'ele obiecte.

I. Fiindu foarte de mare folosu, si importantia to'te instruc-

tiunile edate pana acum de Suprem'a Inspeciune scolara pentru invetiatori, s'au aflu de bine : ca Instructiunea din an. 1862 in totu anulu sa se repeteze pre scurtu in Conferintiele invatiatoresci de primavera, pentru deplina cuno'scerea chie'marei invetiato-resci, si strens'a pazire a acelei'asi dec'atra noii iuvetiatori, ce anuatim intra in posturile sale.

II. Ca nici unu invetiatoriu sa nu se prim'esca in postu de invetiatoriu, pana ce mai inainte nu si va procura to'te instructiunile privitore la Conferintiele invatiatoresci. —

III. Fiindca in to'te comunele bisericesci se simte lips'a car-tiloru scolare pentru prunci, de vreme ce parintii prunciloru nu voiescu a cumpara cartile de lipsa nici la admonitiile inspectoriloru mireni, nici la indatorarea amplotiatulu politicu,— nefiindu altu isvoru, s'au aflu de bine, ca Directorii locali capacitandu popo-renii sei despre ac'asta mare lipsaa cartiloru : in totu anulu cu discu sa se faca colecte pentru cartile scolare la serbatorile domnesci, precum la Nasterea-, Botezulu Domnulu la Pasci, Rusale si alte serbatori, care bani asternendu-se Scaunulu protopopescu, acest'a de tempuriu sa se ingrig'esca de cartile debuincio'se pentru prun-cii cei seraci.

IV. Invetiatorii avendu inaintea ochiloru Instructiunile Su-premului Inspectoratu scolariu numai acele carti sa le intrebuintie-ze in scol'a, care suntu prescise— si nu mai in modulu aratatu in acele se inainteze cu invetiatur'a prunciloru. —

V. Privindu scopulu educatiunei spirituale, invetiatorii totu deun'a la intrarea si esirea din scola sa se sil'esca a invetia pre prunci rugaciunile credintiei no'stre, si acele a le repet'a cu pruncii preste totu anulu cu privilegiulu catechizatii—, in urm'a acelor'a a plant'a in prunci cuno'scerea si iubirea lui D'dieu, si ferirea de totu lucrulu reu, ca prunci, sa se deprinda in cantarile bisericesci si evlavo'se in purtarea in biseric'a si scola.

VI. Fiindca la pruncii tieranesci, de totu necrescuti din par-tea parintiloru pana la intrarea loru in scola, se baga un'a ur'a, si infricare de c'atra acei'a pentru scola, si invetiatoriu, s'au aflu de bine a se repeti : ca didactic'a practica la tractarea cu seolarii nici odata se nu fia uitata inaintea invetiatoriloru— ci pre acei'a ca pre o prea bine nimerita nu numai sa o urmar'esca, ci stransu sa o observeze, si in tenorulu acelei'a sa-si acomodeze starea stati-unei sale invatiatoresci. —

VII. Ca sa se tina invetiatur'a cu pruncii si preste vera, nici unu mijlocu nu se pote afla, de vreme ce in anii trecuti s'au silitu parintii prunciloru si prin amplotatii din afara, ca sa se tina scola si vera, in sa fara efectu, fiindca parintii intrebuintieza pre pruncii cei mai mari la lucru, eara pre cei mai mici la ingrigirea dobitocelor.

VIII. Cu acestu privilegiu nu putemu lasa neamintita imputi-narea, si neregulat'a primire a lefei invatiatoresci care de o parte (pe langa seracia) vine din nepriceperea, si reutatea omeniloru, de alta parte de acolo, c'aci in comunele no'stre fiindu si invatiatori de alta religia, acei'a se conducu foarte pe putnica lefa, prin care se da si poporulu nostru ansa la cartirea asup'r'a lefei, asup'r'a tinerei scolei preste vera, si la alte scandale in poporu. — Ca aceste nepl'ceri sa se pote incungiu'ra pre viitoriu, s'au a-flatu de bine : a rug'a pre Inspectoratulu districtualu, ca sa indatoreze pre directori locali, cari ca Preoti in mai multe renduri preste anu in cuvent'arile bisericesci sa capaceze poporulu despre chia-marea invetiatoriloru scolari, ce o implinescu in loculu parintiloru, atatu in crescerea prunciloru, si in inaintarea invetiaturei,— lumi-narea tinerimei— fric'a lui D'dieu— pazirea porunciloru, si impli-nirea datoriei c'atra Inalt'a stapinire, c'atra mai marii sei, si c'atra patria ca cetatieni fiitori. —

IX. Viedindu cumca Inaltele ordinatiuni a Supremei Inspec-tiuni scolare, precum si Instructiunile pentru invetiatori si tinerea conferintieloru de preste anu suntu pentru noi nu numai folositoare, dar de cea mai mare lipsa, postimu ca acele conferintie regulatu sa se tina si pre viitoriu, din care nu numai ca culegemu pracs'a, dar si in tractarea si modulu pertractarei no'stre scolare ne unimu unii cu altii. —

Dupa consfatuirea obiectelor susu descise in 9 puncte, si dupa repetirea mai multoru §§fi din Instructiunile aniloru trecuti, fiindu tempulu inaintatu Prea Cinsti'a sea Parintele Protopopu Tractualu tinu o cuventare pentru incheierea consfatuirei, si dandu stransa indatorare pentru repetirea celoru propuse eleviloru, catu si pentru tinerea catechizatiei in Domineci si Serbatori : cu cantarea Docsologiei si a Imnulu populare s'au incheiatu Consfatuirea pana la fiitoare Conferintie de vera cu „Sa trai'esca Pre-bunulu nostru Imperatu si Inaltu Presantitu Escel. Sea Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagu'n'a.—

Dupa finirea acestor'a confratele nostru Teodoru Romanu In-vatiatoriu in Boianu au rostitu o cuventare de multiamita c'atra Prea Cinsti'a Sea Parintele Protopopu pentru ostenel'a si sfaturile cele sanato'se descoperite adunarei conferentiale, catu si pentru noi ca invatiatori, plina de descoperirea silintiei no'stre in chie-marea invatiatoresca— desvoltarea inaintarei cu pruncii — si su-punerea si implinirea ordinatiuniloru mai inalte. —

*) In nrulu viitoriu vomu publica si noi.

Dela diet'a Ungariei.

Cas'a deputatiloru tinu in 17 Maiu siedintia sub presiedinti'a lui Szentivanyi. Dupa usitat'a cetire si autenticare a protocolului se arata casei petitiunile si actele ce au mai sositu dela siedinti'a din urma si adeca: Elia Macelar iu deputatulu Mercurei si pred'a credintiunile, cari se si strapunu la comissiunea de verificari. — Martinu R a s i n c k y negutiatoriu de vinuri, aterne unu planu prin care arata cumu s'aru pute radica pretiurile vinurilor unguresci esportandu-se in afara si mai cu sema in America. Se strapune la comissiunea pentru afacerile de economi'a nationala. — Locuitorii din Heteny comit. Comaromului ceru usurare de dare, sa li se ierte restantiele si sa li se dea licenti'a de a planta tabacu. — Mai vinu si alte cereri precum un'a de a se face unu Kenderesik invetiatoriu de limb'a magiara la Zsombolya in Banatu; alt'a, ca suplicantele sa se aplice la ministeriulu ung. ce are a se constitui. Ambe cereri producu ilaritate.

Dupa aceste raport'a Paulu Rajner despre spesele casei reprezentantiloru pe lun'a lui Maiu cari suie la 153,280 fl. 33 1/7 xr. intielegandu-se aci si banii cortelului pe alu doile semestru in suma de 81,200 fl.

Nemai fiindu alte obiecte la ordinea dilei anuntia presiedintele ca siedintie publice nu severu mai tine pana dupa serbatorile Rosalieloru. Se statorescu dilele pentru siedintiele comissiuniloru si apoi siedinti'a publica a casei se termina. —

Principatele romane unite.

Proiectu de constitutione prezentatu adunarei nationale. (Urmare din nr. trecut).

Despre puterile Statului.

Art. 26. Tote puterile Statului purcedu dela natiune ele se esercit'ia numai dupa principiile si regulele asiediate in Constitutiunea de fatia.

Art. 27. Puterile Statului suntu incredintiate Domnului si Adunarei generale.

Art. 28. Puterea legislativa se esercita colectiv, de catra Domnu cu concursulu consiliului de Statu, si de catra Adunarea generala.

Art. 29. Initiativ'a legiloru este data Domnului si adunarei generale.

Art. 30. Interpretatiunea legiloru cu dreptu de autoritate se face numai de puterea legiuitore.

Art. 31. Puterea esecutiva se esercita de catra Domnu, dupa cum se regul'ea prin ac'asta Constitutiune.

Art. 32. Unu consiliu de Statu, este instituitu care se va consulta de governu asup'ra tuturor legiloru si regulamenteloru de administratiune publica si va avea si atributiuni in materii administrative si contentiose conformu legeri speciale intr'ac'est'a.

Art. 33. Puterea judecator'esca se esercita conformu legiloru intr'ac'est'a.

Art. 34. Interesele esclusivu tinutali s'au comunali se regul'ea de catra consiliurile tinutali s'au comunali dupa principiile asiediate prin constitutione si prin legi speciale.

Capu I. Despre Domnu.

Art. 35. Puterile constitutionale ale domnului suntu ereditare in lini'a coboritore directa si legitima alu Mariei Sele Principei Carolu I, de Hohenzollern Sigmaringen din barbatu in barbatu prin ordinulu de primo-genitura.

Art. 36. La casu candu Domnulu nu va avea coboritori din partea barbat'esca, Adunarea in intielegere cu Domnulu va avis'a la numirea succesoriului lui dintr'o dinastie domnitoare in Europ'a conformu cu principiile cuprinse la titlulu 1 alu Constitutiunei si alu art. . . . de mai susu. Deca numirea nu s'au facutu la mortea Domnului. Tronulu va fi vacantu.

Art. 37. In casu de vacantia a Tronului, chiaru fara convocatiune, Adunarea generala se aduna indata si alege pana in optu dile celu multu dela intrunirea sea, unu Domnu in conformitate cu principiile asiediate la titlulu I, alu Constitutiunei si alu art. . . . Presenti'a a 3/4 a membriloru inscristi este necesaria pentru a se face ac'asta alegere. In casu candu in terminulu aretatu nu se va face alegerea, atunci in a nou'a di la amedi, Adunarea va pasi la alegere ori-care aru fi numerulu membriloru de fatia. Deca Adunarea se afla disolvata in momentulu vacantiei Tronului, se va urma in modulu aretatu in art. 37. Pana la sosirea Domnului, ea va numi cu majoritate absoluta a voturiloru o Locotenintia Domnesca, compusa de trei persone. Votulu va fi secretu.

Art. 38. La mortea Domnului, Adunarea se aduna chiaru fara convocatiune celu tardiu diece dile dupa declararea mortii. Deca din intemplare ea a fostu disolvata mai inainte, si convocatiunea ei a fostu hotarita in actulu de disolvare pentru o epoca in urm'a celoru diece dile, atunci Adunarea cea vechia se aduna pana la intrunirea acelei'a care are a o inlocui.

Art. 39. Dela dat'a mortii Domnului si pana la depunerea juramentului a succesoriului seu la Tronu, puterile constitutionale ale Domnului suntu esercitate in numele poporului romanu de Ministrii intruniti in Consiliu si sub a loru responsabilitate.

Art. 40. Domnulu este varstnicu la varst'a de 18 ani indepliniti. — La suirea sea pe Tronu, elu va depune mai intaiu in sinulu adunarei generale urmatoriulu juramentu. „Juru de-a padi constitutione si legile poporului romanu, de a mantine drepturile lui nationale, si integritatea teritorului.“

Art. 41. Deca la mortea Domnului, succesoriulu seu este nevarstnicu, Adunarea numesce regenti'a pana ce elu va ajunge la verst'a legiuita. Regenti'a este compusa de trei persone, formandu totu deodata si tutel'a Domnului in tempulu minoritatiei sele.

Art. 42. Deca Domnulu se afla in imposibilitate de a domni ministrii dupa ce au constatatu legalminte ac'asta imposibilitate, convoca de indata adunarea generala. Ac'est'a alege regenti'a care va forma si tutel'a.

Art. 43. Membrii regentiei nu potu intr'a in functiune mai nainte de a depune juramentulu prescristu la art. 40.

Art. 44. Nici o modificatiune nu se pote face constitutionei in tempulu regentiei.

Art. 45. Domnulu nu va pute fi totu deodata si siefulu unui altu Statu fara consimtiementulu adunarei. Adunarea nu pote delib'era asup'ra ac'estui obiectu, dec'a nu voru fi presinti celu putinu doua treimi din membrii cari o componu, si hotarirea nu se pote lua decatu cu doue treimi din voturile membriloru de fatia.

Art. 46. Persona Domnului este neviolabile. Ministrii lui suntu respundiatori. Nici unu actu alu Domnului nu pote ave taria dec'a nu va fi contra semnatu de unu ministru, care prin ac'est'a chiaru devine respundiatoriu de acelu actu.

Art. 47. Domnulu numesce si revoca pe ministrii sei. Elu sanction'ea, promulga si aplica legile. Elu pote refusa sanctione s'a. In ac'estu casu in sa, legea se va present'a din nou adunarei in sesiunea viitore. Dec'a adunarea va starui in votulu seu, Domnulu seu va sanction'a legea seu va disolv'a adunarea. Adunarea cea noua persistandu, sanctione va fi data. Elu are dreptulu de a iert'a a micior'a pedepsele in materii criminali, afara de ceea ce s'a statornicitu in privirea ministriloru. Elu nu pote suspende cursulu urm'aririi seu alu judecatiei, nici a interveni prin nici unu modu in administratiunea justitiei. Elu numesce seu confirma in tote functiunile administratiunei publice si de relatione exteriore, dupa anume legi. Elu nu pote crea o noua functiune fara o lege speciala.

Elu face regulamente necesarie pentru esecutarea legiloru, fara sa p'ota vre-odata modifica seu suspende legile, si nu pote scuti pe nimenea de aplicarea loru. Elu este capulu puterei armate. Elu confera gradele militare, in conformitate cu legea. Elu va confera decoratiunea Romana conformu unei anume legi.

Elu are dreptulu de a bate moneta, conformu unei legi speciale. Elu inchiee cu statele straine conventiunile necesarie pentru comerci, navigatiune si alte asemenea; in sa, pentru ca ac'este acte sa aiba autoritate indatoritore, trebuie mai antaiu a fi supuse puterei legislative si aprobato de ea.

Art. 48. List'a civila a Domnului se voteza de adunarea generala inaintea fia-carei intronari.

Art. 49. La 15 Novembre a fia-carui anu, Adunarea se intrun'esce fara convocatiune, dec'a Domnulu nu a convocat'o mai nainte. Durat'a fia-carei sesiuni ordenaria este de trei luni. La desciderea sesiunei, Domnulu espune prin unu mesagiu starea tierei. Domnulu pronuncia inchiderea sesiunei. Elu are dreptulu de a convoca in sesiunea est'raordinaria adunarea. Elu are dreptulu de a disolve adunarea. Actulu de disolvare trebuie sa continua convocatiunea alegatoriloru pana in doue luni de dile si a Adunarei pana in trei luni. Adunarea in cele trei luni de sesiune ordinaria, are singura dreptulu de a se amana.

Art. 50. Domnulu nu se pote depart'a din cuprinsulu teritoriului Romaniei, fara incuviintiarea Adunarei.

Art. 51. Domnulu nu are alte drepturi decatu acele date lui anume prin constitutione. (Va urma.)

V a r i e t a t i.

*** Comandantele supremu alu armatei de nordu de Benedek, spunu corespundintiele locale din Vienn'a, au chiamatu la sine pre cei cinc' amploiatu dela „control'a provianteloru“ denumiti de ministeriulu de resbelu si le-a tinutu unu discursu amicabilu terminandu in modulu urmatoriu: „Asteptu domniloru! ca dvostra sa ve pliniti missiunea spre multumirea sublimului nostru Monarcu, a supremului beliduce, spre multamirea bravei nostre armate si a poporatiunei, asi'a incatu eroice si bravei nostre armate sa nu-i lipsesca nimic'a.“

*** Dupa o septamana si mai bine de ploia rece, inca nu ne putem bucura de dile mai placute. Mantii de prin pregiuru si cu deosebire ai Oltului suntu inca albi binisioru. Scrite ce le primimu dela economii nostri din mai multe parti ne asigura, ca granele suntu frumose. Cucurudiele, de-si cam oparite, se potu inca reculege, dara speranti'a de ele este de a o caut'a numai in o toamna buna. Viile in unele parti, mai cu sema la locuri asiediate au suferitu multu, cele dela locuri mai radicate, dec'a va fi de aci incolo o vera si apoi toamna buna, promitu, cu tote ac'este, forte multu. Pomele s'a imputinat.

** (Contra împartirii notelor de 1 fl.) In foile ungurești se găsește o publicație oficială din partea direcțiilor financiare ale Ungariei, prin care, la ordonarea înaltului ministeriu, se oprește aspru împartirea (taiarea) notelor de câte unu fl., cu amenințarea ca acele taiate și vatemate nu se voru primi la casele publice a le statului, nici se voru schimbă.

** Reuniunea agronomică din Clusiu ținută la 7 Mai c. n. au pertratatu între alte și următoarele lucruri momentose: 1) Afacerea despăgubirii urbariale și de decime, în privința cărei se aduce la cunoștința reuniunii, ca Majestatea Sa c. r. apostolica, rugarea aceleia au luat-o în preagrătoasă considerație, favorindu pre posessori, că de aci înainte însinuările (Anmeldungen) sa nu le pōta face numai la direcțiunea de fonduri a desarcinării pământului, ci și la comisiunile de verificare și la casa și în fati'a locului, în care s'aru află vre-o comisiune cărei i sunt incredințiate asemenea pertratări, în fine chiar și însinuările întârziate și atunci voru fi primite și luate în pertratate, deca pertratările de verificare în comunele respective voru fi de ja terminate.

Reuniunea și ține de placut'a detoria a atrage atențiunea tuturor aceluor cei privesce acēta afacere, pentru că sa nu fia angustati în pretensiunile lor de dreptu. 2) Lucruri privitoare la prāsire de cai, la plāntarea de tābacu și la înmulțirea vermilor de matasa, și adeca: înaltulu Guvernu sa încunoscintieze reuniunea a) ca regimulu va cumperă în anul acest'a în 17 Septembrie la S. Szt György, în 20 la M. Vásárhely, și în 23 la Clusiu, armasari de 3—8 ani; b) că plantătorii de tābacu voru putē tramite din produsele lor la espositiunea cea mare din Vienn'a; c) ca respectivii sunt dispensati de a reintorče oūele de vermi de matasa capatate în anul trecut. — Acestea s'a decisu a se aduce și la cunoștința economilor din patria.

3) Espositiunea de oi, care au fostu fōrte puțin reprezentata, de-si ramulu acest'a de industria e unulu din cele mai lātite în patria. Afara de miei, au fostu numai 72 de capete și adeca: din amestecarea cu racea engleza numita Lincoln 14 berbeci și 24 nōtine; din cele din patria numite oi de munte 2 berbeci, 2 nōtine și 30 oi fatate, lānga care 10 miei racea nobilata și 20 de cei ordinari.

Premiulu celu d'antāiu primu pentru oi de racea amestecata M. Iohn Paget și baronulu I. Bornemiss'a, alu doilea contele Carolu Bethlen. Premiulu d'antāiu pentru racea din patria lu primu Alessandru Ladányi, alu doilea bar. I. Bornemiss'a. Laudatorii se dederu pentru esemplarele Escel. S. cont. Em. Mico, Ioann Bornemiss'a și Ben. Kelemen.

Reuniunea deploră racel'a aretata cu ocasiunea acest'a cătra acēta întreprindere, espune folōsele economiei de oi din nobilarea raceloru și esprime speranți'a ca pe viitoriu va fi mai bine spriginita și în ramulu acest'a.

Dlu Ladányi restituie reuniunii premiulu, cerendu că acest'a sa se espuna de nou că premiu pentru cultivatori de oi, ce se primesce cu recunoscintia. 4) Ceea ce privesce cultur'a vinului, reuniunea și promite fōrte îmbucurătoare rezultate, de ore-ce la propunerea Dlui Bornemiss'a vi'a reuniunii, Kōmál, va fi pe viitoriu dedicatu studiului pentru lōte felurile de vitia și struguri, însușirilor lor și a modului de plantare, a acclimatizării viteloru din strainatate și aflārei, cari din aceste se potrivescu cu clim'a țierei nōstre și cum se aru putea plantă mai cu succesu.

** (Numismaticu). În pregiurulu Désiului au aflatu unu țieranu arandu dōue vase pline de monete de argintu cu totulu 1151 de bucāti din anii 1563 — 1621. Monetele (banii) aceste suntu depuse la judele procesuale din cerculu Lapusiului.

** Din Temisiōr'a se scrie, ca dela 18 Maiu cal' v. în urm'a unui emissu dela Locutiinti'a Ungariei nu se mai primesc tacse de eliberare dela detorii de a militā. —

Oradea mare 18 Maiu 1866.

Invitarea la ședinți'a literaria publică, împreunata cu productiune instrumentale și vocale, ținenda prin Soc. de lectura a jun. rom.

Societatea subscrisa și-implinesce o detorintia placuta, încunoscintandu pe on. publicu, ca conformu decisiunei ședinției XV. va ține în 28 Maiu 1866 adeca a dōu'a di de Rusalie sér'a la 7 ore în sal'a Seminarului gr. cat. domesticu ședinția publică literaria, împreunata cu productiune instrumentale și vocale dupa următoarea programa:

1) „Cāntecu saluatoriu“, intonatu prin corulu seminariale la intrarea oșpetiloru. 2) „Discursu de deschidere“, rostitu prin dlu conducătorulu alu societății Justinu Popfiu. 3) „Mersulu muntiloru“, executatu pe violina și flauta de membrii societății: Emericu Papp jur. a. III. A. Berlogia jur. I. Ioane Drumariu jur. I. Elia Traila stud. cl. VIII. Nicolau Oncu stud. cl. VII. cu cooperarea unoru seminaristi. 4) „Cātra o fiica romāna“, poesia de Elie Traila dechiamata de autoriulu. 5) „Bas'a contiele-

gerei“ disertatiune de Vasiliu Papp jur. a. III. cetita de autoriulu. 6) „Viersulu unui romānu“ poesia de And. Muresianu dechiamata de Nicolau Zigre jur. a. I. 7) „Piesa natiunale“ cāntata de corulu seminariale. 8) „Roman'a“ piesa de jocu socialu, executata pe violina și flauta de susu amintitii. 9) „Mōrtea lui Sincai“ poesia de Justinu Popfiu (luata în programa la dorinti'a generale) dechiamata de Paulu Fasiu jur. a. III. 10) „Despre scōlele natiunale“ disertatiune de Avr. Berlogia jur. a. I. cetita de autoriulu. 11) „Jidovulu retacatoriulu“ poesia de Baronzii, dechiamata de Ioanne Rox'a stud. de cl. VIII. 12) „Piesa natiunala“ cāntata de corulu seminariale. 13) O „chora natiunala“ executata pe violina și flauta de susu amintitii. 14) „Limb'a romana“ poesia de Sionu dechiamata de St. Gulyás stud. de cl. VIII. 15) „Mōrtea lui Andrieu Muresianu e perdere natiunala“ disertatiune de Nicolau Oncu stud. de cl. VII. cetitu de autoriulu. 16) „Ucidetoriulu fāra voia“ poesia de Alesandrescu dechiamata de Gregoriu Contiu jur. an. I. 17) „Piesa natiunala“ cāntata de corulu seminariale. 18) „Mersulu lui Michaiu“ executatu pe violina și flauta de susu amintitii. 19) „Discursu de incheiere“ rostitu prin dlu conducătorulu. 20) „Cāntecu finale“ prin corulu seminariale la departarea oșpetiloru. Intrarea e libera pentru publiculu de ambele sexe. Corulu seminariale va cooperă din bunavointi'a rurd. Domnu Ioanne Papp canonicu și rectore seminariale. Ceea ce avemu onōre a aduce la cunoștința publică, rogandu-ne ca onoratu publicu romānu din locu și din provincia sa binevoiesca a ne fericită cu presinti'a sea multu pretiuta, conferindu și prin acest'a la incuragiarea tinerimei romāne pre carier'a marita a desvoltārei natiunali, a sciintieloru și arteloru frumōse.

Datu din ședinți'a a XV. ord. a societății de lectura a jun. rom. Oradane ținuta la 21 Apriliu 1866.

Dimitriu Popu
not. coresp.

Justinu Popfiu
conducătorulu.

* Capitanulu vaporii Pereire raportă următoarele:

„Aducu din Americ'a unu felu de batelu-pluta, de curendu inventatu, și care merita tōta publicitatea. Este unu mare sacu de pānsa, cu sfōre că unu hanac (patu de atārnatu de marinaru, care nu ține mai multu locu, și care contine tōta sistem'a.)

„La trebuintia, în patru minute, prin mijloculu a di fi cuprinsi totu în sacu, se umfla dōue țievi de cauciucu ce au form'a de dōue cigări, și unite împreuna paralele cu pānsa și cu nisce legaturi țiepe; suntu apoi scānduri cari formēza bance pentru lopatari; atunci în locu de unu sacu de pānsa, vei avē unu batelu neinecabile care pōte duce patru-dieci de persōne (suntu și mai mari și mai mici). Acestu batelu prin form'a sea, are o asiā stabilitate în cătu nici unu tempu nu-lu pōte face sa se restorče; elu pōte merge cu pānsa și cu lopete; se guvernēza cu o cārma asiediata inapoi.

„L'amu vediutu funcționandu la New-York, și amu fostu minunatu; amu vediutu luat acestu sacu dintr'unu magazinu dusu pe țiermu și pusu pe apa gat'a de navigatu, și tōte aceste s'a făcutu în optu minute.

„Romanulu.“

Fiindu provocați din mai multe părți, începemu a publică preiulu bucateloru dupa piati'a din Sabiiu.

Preturiile de piatia

din Sabiiu, Vineri în 13/25 Maiu 1866.

	fl.	xr.
Grāulu de frunte, galēt'a nemțiesca (Metzen)*	4	27
„ „ mijlocu „	4	—
„ „ cōda „	3	73
Secara de frunte galēt'a nemțiesca (Metzen) *	—	—
„ de mijlocu „	2	39
„ de cōda „	—	—
Ovesulu de frunte gal. nemt. (Metzen) *	1	40
„ „ mijlocu „	1	33
„ „ cōda „	1	27
Cucuru zulu galēt'a nemt. (Metzen) *	3	20

*) 3 galete nemțiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Cor. Red. D. I. M. D. Brasiovu: sosindu epistol'a Dtre preatārdiu, sunteți rugati a avē paciintia pāna pe nrulu viitoriu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 13/25 Maiu 1866.

Metalicele 5%	57 90	Actiile de creditu	129 90
Imprumutulu nat. 5%	62 90	Argintulu	123
Actiile de banca	669	Galbinulu	5 80